

**5015 SAYILI PETROL PİYASASI KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI TASLAĞINA İLİŞKİN
REKABET KURUMU GÖRÜŞÜ**

5015 Sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı'nda (Tasarı) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'na ilişkin yapısal değişiklikleri de içerecek şekilde piyasa tasarımı anlamında birtakım yeniliklerin öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Taslağa ilişkin hazırlanan görüş ve öneriler aşağıda şu başlıklar altında yer almaktadır:

- Asgari Satış Yükümlülüklerine İlişkin Değerlendirme
- Dağıtıcılar İçin Öngörülen %30 Pazar Payı Sınırına İlişkin Değerlendirme
- Bağımsız İstasyonlara İlişkin Değerlendirme
- Münhasır Sözleşmelerin Süresine İlişkin Değerlendirme
- Rafineriler ve Dağıtım Şirketlerinin Ayrıştırılmasına İlişkin Değerlendirme
- Otogaz LPG Faaliyetinde Bulunmak İçin Tüplü LPG Faaliyetinde Bulunma Koşuluna İlişkin Değerlendirme
- Fiyatlandırma Mekanizmalarına İlişkin Değerlendirme

1. Asgari Satış Yükümlülüklerine İlişkin Değerlendirme

Bu başlık altında, dağıtım firmalarına ve bayilere uygulanan asgari satış yükümlülüklerine ilişkin değerlendirmeler ayrı ayrı ele alınacaktır.

1.a. Dağıtım Firmalarına Getirilen Asgari Satış Yükümlülüklerine İlişkin Değerlendirme

Tasarının 4 üncü ve 8 inci maddelerinin incelenmesinden, 5015 sayılı Kanun'un mevcut 9 uncu maddesinde dağıtım lisansı sahipleri için getirilen asgari yıllık 60.000 (altmış bin) ton beyaz ürün satış zorunluluğunun Kanun metninden çıkarılmasının; bunun yerine Kanun'un 3 üncü maddesinde yapılacak değişikliğe atfen asgari satış yükümlülüklerinin yönetmelikle düzenlenmesinin öngörüldüğü görülmektedir.

Doğrudan madde gerekçelerinde bu yönde bir hüküm bulunmamakla beraber, bu tür bir sınırlama ile hedeflenen, petrol piyasasında dağıtım faaliyetlerinin belirli bir büyüklüğe sahip, kurumsallaşmış, finansal yapısı güçlü şirketler tarafından yürütülmesi olduğu düşünülmektedir. Ancak daha önce de Kurumumuzca yayımlanan Akaryakıt Sektör Raporu'nun sonuç bölümünde ve EPDK'ya gönderilen 12.08.2008 tarihli yazımızda da belirtildiği üzere, Kanun'un mevcut halinde düzenlenen yıllık 60.000 ton satış miktarının

sağlanması yükümlülüğü, pazara giriş engeli yaratabilecek niteliktedir. Bu nedenle, Taslak kapsamında dağıtım şirketlerine asgari satış yükümlülüğü getirilmesini öngören düzenlemeden vazgeçilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Taslak Maddesi	Öneri
<p>Madde 4 - 5015 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.</p> <p>"MADDE 3. Petrol ile ilgili;</p> <p>a) ...</p> <p>b) ... lisansların verilmesine ve faaliyetler esnasında uyulacak teknik, güvenlik ve çevre konularına, lisansların verilmesi esnasında alınacak teminatlara, asgari satış yükümlülüklerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."</p>	<p>Madde 4 - 5015 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.</p> <p>"MADDE 3. Petrol ile ilgili;</p> <p>a) ...</p> <p>b) ... lisansların verilmesine ve faaliyetler esnasında uyulacak teknik, güvenlik ve çevre konularına, lisansların verilmesi esnasında alınacak teminatlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."</p>

1.b. Bayilere Getirilen Asgari Satış Yükümlülüklerine İlişkin Değerlendirme

Asgari satış yükümlülüğü başlığı içerisinde değinilmesi gereken bir diğer husus, bayilere yüklenen asgari satış tonajı taahhütleridir. Bilindiği üzere satış tonajı taahhütleri, akaryakıt sektöründe dağıtım şirketleri ile bayileri arasında yapılan bayilik anlaşmaları kapsamında, ilgili bayinin anlaşmanın geçerli olacağı her bir yıl için asgari bir satış miktarını taahhüt etmesini öngören hükümleri ifade etmektedir. Kimi durumlarda bu hükümler sözleşmede doğrudan yer alabildiği gibi, dağıtım şirketi ile bayinin imzaladığı ayrı bir taahhüt metni veya bir protokol halinde de düzenlenebilmektedir. İlgili yılın veya sözleşme süresinin sonunda bayiler tarafından yerine getirilemeyen satış tonajı taahhütlerine karşılık olarak yine sözleşmelerde ton başına belirli miktarlarda tazminat hükümlerine yer verilmekte ve kimi durumlarda bayilerden yerine getirilemeyen satış tonajı taahhüdünün tazmin edilmesi talep edilebilmektedir.

Esasen bu tür satış tonajı taahhütleri bir yandan dağıtım şirketlerinin satış projeksiyonlarını daha doğru şekilde yapabilmelerine imkân tanımakta; diğer yandan bayileri daha fazla satış yapmaya teşvik etmesi nedeniyle, perakende seviyesindeki rekabetin güçlendirilmesine de katkı sağlayabilmektedir. Bununla birlikte uygulamada dağıtım şirketlerinin, söz konusu satış tonajı taahhüdünden kaynaklanan alacaklarını/tazminat haklarını, bayilerin 2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ)'inde münhasır dikey

anlaşmalar için öngörülen azami beş yıllık sürenin sonunda, kendileriyle yeni bir dönem için sözleşme yapmalarına yönelik bir baskı aracı olarak kullandıklarından bahisle Kurumumuza çeşitli şikâyetler de intikal etmektedir. Bir başka deyişle, yerine getirilemeyen satış tonajı taahhütlerinden dolayı dağıtım şirketine tazminat ödeme riskiyle karşı karşıya olan bayilerin, beş yıllık bayilik sözleşmeleri sonunda bir başka dağıtım şirketiyle anlaşmak yerine, yeniden aynı dağıtım şirketiyle anlaşma yapmaya zorlanabildiği anlaşılmaktadır.

Tüm bu hususlar dikkate alındığında, bayilik sözleşmeleri kapsamında öngörülen satış tonajı taahhütleri ilgili olarak, bu taahhütlerin rekabeti artırıcı yönleriyle doğurabileceği sakıncalar arasında denge kurabilecek nitelikte kanuni bir düzenlemeye gidilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede Tasarının 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki fikranın eklenebileceği düşünülmektedir.

Taslak Maddesi	Öneri
Madde 4- 5015 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "MADDE 3. Petrol ile ilgili; a) ... b) ..."	Madde 4- 5015 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "MADDE 3. Petrol ile ilgili; a) ... b) ... c) Dağıtım şirketleri ile bayiler arasında yapılan sözleşmelerde öngörülen yıllık asgari satış tonajı taahhütleri, bayinin son iki yıldaki ortalama yıllık satış miktarlarının yüzde sekseninden fazla olamaz. Yeni kurulan istasyonlar bakımından, bayilerden ilk iki yıl süresince asgari satış tonajı taahhüdü alınamaz."

2. Dağıtıcılar İçin Öngörülen %30 Pazar Payı Sınırına İlişkin Değerlendirme

Tasarının 6 ncı maddesinde, 5015 sayılı Kanun'un "Dağıtım" başlıklı 7 nci maddesinin beşinci fıkrasında dağıtıcılar için öngörülen %45'lik yurt içi pazar payı sınırının, %30'a indirildiği görülmektedir.

Bununla birlikte daha önce de gerek 5015 sayılı Kanun öncesinde vermiş olduğumuz görüşümüzde gerekse Akaryakıt Sektör Raporu sonrasında EPDK'ya gönderilen yazımızda da belirtildiği üzere, petrol piyasasının, normal şartlar altında, bu tip pazar kısıtları içeren

düzenlemelerle şekillenmesini gerektiren bir husus olmadığı söylenebilir. Zira elektrik ve doğal gaz gibi piyasaların aksine, petrol piyasası doğal tekel özelliği sergilemeyen bir piyasadır. Öte yandan, bir piyasada etkin şekilde çalışan bir firmanın çeşitli pazarlama stratejileri ile pazar payını yükseltmesi ve bunun da ötesinde hâkim duruma geçmesinde bir sakınca da bulunmamaktadır. Kaldı ki, serbest piyasa ortamında firmaların etkin ve rekabetçi faaliyet göstermelerindeki en büyük teşvik edici unsur, firmaların pazar paylarını artırarak daha fazla kar edebilme şanslarının bulunmasıdır. Bu nedenle, kural olarak, bu tür piyasalarda pazar payına sınır getirmek gibi yapısal düzenlemelere ihtiyaç bulunmadığı düşünülmektedir.

Öte yandan Taslakta öngörülen türden yapısal kısıtlamaların bir başka olumsuz yanı da, uygulamada ortaya çıkan zorluklardır. Öncelikle, söz konusu pazar payı eşiklerinin hesaplanmasında hangi “pazar”ın dikkate alınacağı net bir şekilde ortaya konulması güçtür. Zira ilgili pazar; ürüne göre (benzin, motorin, LPG, Jet A1, fueloil 6 vb.), ürün grubuna göre (beyaz ürünler, siyah ürünler), kullanım amacına göre (otomotiv yakıtları, havacılık yakıtları, endüstriyel yakıtlar) yahut her türlü petrol ürününü kapsayacak şekilde belirlenebilecek niteliktedir. Bu bakımdan pazar payı sınırlaması getirilmek suretiyle elde edilmesi planlanan fayda dikkate alınarak, pazar payının hesaplanmasında yukarı sayılanlardan hangisinin esas alınmasının gerektiği net bir şekilde belirlenebilmelidir. Benzer şekilde, pazar paylarının tespitinde aynı gerçek veya tüzel kişilerce kontrol edilen bütün dağıtım şirketlerinin toplam satışlarının mı dikkate alınacağı; yahut aynı kontrol yapısına sahip olsalar dahi her bir dağıtım şirketinin pazar payının, bağlı bulunduğu grubun diğer şirketlerinden bağımsız olarak mı hesaplanacağı da düzenlenebilmelidir.

Diğer yandan dağıtım şirketlerine azami pazar payı sınırı getirilmesinden kaynaklanan asli zorluk ise, Kanun’da öngörülen pazar payı eşiğine bir şirketin yahut teşebbüsün ulaşması halinde ortaya çıkacaktır. Böyle bir durumda, örneğin bir dağıtım şirketinin % 30 pazar payını aşması halinde, Bakanlığın ne gibi önlemler ve yaptırımlar aracılığıyla piyasa yapısını düzenlemelere uygun bir hale getireceği önemli bir sorun oluşturabilecektir. Örneğin piyasada oluşan (bazı firmaların iflas etmesi, kriz ortamı gibi) dönemsel olaylar nedeniyle bir firmanın pazar payının yine dönemsel olarak artması sonucu pazar payının % 30’u geçmesi durumunda, adil olmayan ve gereksiz müdahaleler söz konusu olabilecektir.

Tüm bu değerlendirmeler sonucunda, elektrik ve doğal gaz piyasalarındaki gibi çok istisnai durumlar olmadığı takdirde pazar paylarına kısıtlama getirecek şekilde yapılan sektörel düzenlemelerden kaçınılmasının gerektiği düşünülmektedir. Bununla birlikte bu tür bir sınırlandırmanın tercih edilmesi halinde ise pazar paylarının ne şekilde belirleneceğinin ve

pazar payı sınırının aşılması durumunda ne tür tedbirler alınabileceğinin açıkça düzenlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

3. Tek Elden Satın Alma (Münhasırlık) Şartına Dayalı Bayilik Sistemine İlişkin Değerlendirme

3.a. Alternatif Perakende Satış Sistemleri

Tasarı'da 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 8 inci maddesindeki düzenleme korunarak, bayilik faaliyetlerinin dağıtıcılarla yapılacak tek elden satış sözleşmelerine göre yürütülmesi hususuna ilişkin olarak herhangi bir değişiklik öngörülmediği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte piyasa yapısının sadece münhasır anlaşmalardan oluşan tek düze bir yapıda bırakılmasının rekabetçi bir yapının tesisi bakımından yeterli olmayabileceği, alternatif bayilik sistemleri ve mekanizmalarının da önünün açılmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Türkiye piyasa yapısına ilişkin değerlendirmeye geçmeden önce AB ülkeleri tecrübelerine değinmekte yarar görülmektedir. AB üyesi ülkelere Almanya ve Fransa örneklerine baktığımızda, bu ülkelerde de beyaz bayraklı olarak nitelendirilen “markasız” bayilerin faaliyet gösterdikleri görülmektedir. Bu istasyonlar büyük ölçüde süpermarketlerce kurulan akaryakıt istasyonlarıdır. Almanya'da akaryakıt satışının büyük kısmı istasyonlar aracılığıyla ve BP (Aral), ConocoPhillips (Jet), ExxonMobil (Esso), Shell ve Total'den oluşan lider tedarikçiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Almanya Federal Alman Kartel Ofisi tarafından 2011 yılında sonuçlandırılan “Akaryakıt Sektör Araştırması” beyaz bayraklı “markasız” olarak faaliyet gösteren akaryakıt istasyonu işletmelerinin bir kısmının dikey entegreli büyük petrol şirketlerine ait olduklarını ortaya koymuştur. Bununla birlikte söz konusu raporda, süpermarketlerce işletilen akaryakıt istasyonlarının düşük fiyatlar sağlayarak rekabeti desteklediği, bu çerçevede sektörde hakim olan oligopol yapının dışında önemli bir rol oynadığı hususuna vurgu yapılmıştır.

Fransa'da ise bağımsız perakendeciler (%12 oranında) ya da Fransız Petrol Sanayicileri Birliği (UFIP) üyeleri (%47 oranında) tarafından işletilen geleneksel akaryakıt istasyonları sayıca hala akaryakıt perakendecilerinin çoğunluğunu temsil etmektedir. Ancak süpermarketler tarafından yönetilen benzin istasyonlarının önemi giderek artmakta, benzin istasyonlarının %41'i ve hacim açısından dağıtılan akaryakıtın %61'ini bu istasyonlar oluşturmaktadır¹.

¹ Krenzer, Anne ve Le More, Pauline (2012), “*The Bundeskartellamt's fuel sector inquiry: a French*

AB'ye üye devletlerden İngiltere'de, yalnızca süpermarket zinciri Tesco tarafından işletilen istasyonların dahi toplam istasyonlar bakımından payı %5, toplam satışlar bakımından ise %13 düzeyindedir². Aynı oranlar, ülke genelindeki süpermarket zincirleri tarafından işletilen bütün istasyonlar için sırasıyla %13 ve %35'dir. AB genelinde de tüketicilerin %13'ü süpermarketler tarafından işletilen istasyonları tercih etmektedir.³

İspanya'da Ulusal Rekabet Komisyonu ve Ulusal Enerji Komisyonu tarafından birlikte yürütülen sektör araştırması sonucunda geçtiğimiz yıl içerisinde tamamlanan rapordaki tavsiyeler doğrultusunda, 2013 yılı Şubat ayında yapılan yasal düzenlemeyle, süpermarketlerin akaryakıt satış ve servis istasyonu açmalarına yönelik süreçlerin hızlandırılmasına yönelik tedbirler alınmıştır.

Bu çerçevede, dağıtım firmalarına bağlı bayiler aracılığıyla gerçekleştirilen akaryakıt satışının yukarıda örnekleri sunulan AB üyesi ülkelerde önemli bir şekilde varlığını sürdürdüğü, bununla birlikte süpermarketler eliyle yürütülen bayilik faaliyetinin geliştiği ve gelişmesinin teşvik edildiği görülmektedir.

Ülkemizde ise, 5015 sayılı Kanun ile birlikte kaçak akaryakıtın önlenmesi ve ürün standardının sağlanması amacıyla, herhangi bir dağıtıcıyla münhasır bayilik anlaşması bulunmayan (bağımsız) istasyonlar kapatılarak belli bir büyüklüğe sahip olan dağıtım firmaları ile sözleşme yapmış bayilerin faaliyet göstermesi sağlanmıştır. 2007 yılından itibaren akaryakıt istasyonlarında otomasyon sistemleri kurulmuş ve dağıtıcı lisansı sahiplerinin tescilli markası altında piyasaya sunulan akaryakıtla ilişkin kalite kontrol izlemesinin etkin biçimde yapılması sağlanmış, böylece perakende faaliyetin dağıtım firması ve ona bağlı bayiler aracılığıyla gerçekleştirilmesine ilişkin sistem kuvvetlenmiştir. İzleyen süreçte, 01.01.2007 tarihinden itibaren ulusal marker uygulamasına başlanmış, akaryakıt ikmal zincirinin her aşamasında ürün kalite denetimi yapılarak kaçak ve standart dışı akaryakıtın piyasaya sunulmasının önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

Gelinen noktada ise ulusal marker uygulamasının sektörde perakende satış istasyonlarından kaynaklanan kaçak akaryakıt sorununu büyük ölçüde çözdüğü; bu bakımdan, piyasadaki bütün bayilerin münhasır sözleşmelerle belirli dağıtım firmalarına bağlı olarak perakende satış faaliyetinde buldukları, tek tip ve rekabetin tesisini zorlaştıran durağan yapıdaki mevcut

perspective" <http://www.lemore-legal.com/tr/articles/ArticleOnFuelRetailSector.pdf> adresinde.

² CBRE (2012), "Market View: European Petroleum Retail Sector"

http://portal.cbre.eu/portal/page/portal/RRP/ResearchReportPublicFiles/PI_EMEA_MarketView_Sep%202012_FINAL2.pdf adresinde.

³ Datamonitor (2012) "Europe's Supermarket Fuel Retailers"

bayilik sistemine olan ihtiyacın da belirgin şekilde ortadan kalktığı düşünülmektedir. Bu çerçevede, bundan sonraki süreçte bağımsız istasyonların ya da süpermarket gibi alanlarda akaryakıt satışı gibi farklı sistemlerin zamanla sektörde yerini alabilmesinin önünün kapanmaması gerektiği değerlendirilmektedir. Zira 5015 sayılı Kanun öncesinde bu istasyonların alternatif temin kaynaklarını kullanarak perakende satış seviyesinde bir dereceye kadar fiyat rekabeti yarattıkları görülmüştür. Nitekim bağımsız bayilikler olmadığı sürece dağıtım şirketlerini hızla değişen piyasa koşulları çerçevesinde rekabetçi fiyatlandırmaya zorlayan bir yapının oluşturulmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Bu nedenle sözleşmeyle süreye bağlanmış bayilikler yanında, bağımsız bayiliklerin de sisteme entegre edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ayrıca Tasarıda dağıtım şirketlerinin kendi işlettikleri istasyonlar aracılığıyla yaptıkları satışın dağıtıcıların toplam yurtiçi pazar payının yüzde on beşinden fazla olamayacağına yönelik düzenlemenin kaldırıldığı, bu çerçevede dağıtım firmalarının perakende seviyede daha fazla rol almasının sağlanacağı düşünüldüğünde, tek elden satış sözleşmesinin zorunlu kılınması gerekliliğinin de ortadan kalkacağı değerlendirilmektedir. Bu durumda dağıtım firması veya bir şirket çatısı altında faaliyet gösteren bayi arasında önemli bir fark kalmayacaktır.

Dolayısıyla münhasır bayilik sistemi yanında, alternatif perakende satış sistemlerinin hayata geçirilmesini mümkün kılan bir düzenlemeye yer verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Bu gerekçeye dayanarak tek elden satış hükmünün yer aldığı maddeye, tek elden satışı zorunlu kılan ifadenin değiştirilmesinin yeterli olduğu, alternatif sistemlerin ise düzenlemeden sorumlu olan mercinin onayına tabi olmasının yeterli olduğu düşünülmektedir. Bu konuya ilişkin madde önerisi, bir altta münhasır sözleşmelerin süresine ilişkin değerlendirmede yer alan öneri içinde yer almaktadır.

3.b. Münhasır Sözleşmelerin Süresine İlişkin Değerlendirme

Dağıtım firmalarının bayileriyle imzalayacakları münhasır bayilik sözleşmelerinin süresine ilişkin olarak da Tasarıda bir düzenleme yapılması gerektiği düşünülmektedir. Bilindiği üzere, Rekabet Kurulunca çıkarılan 2002/2 Tebliğ'in 5 inci maddesinde münhasır nitelikte düzenlenen, söz gelimi bayiye tek elden satın alma yükümlülüğü öngören dikey anlaşmalar ile bu anlaşmaların süresine etki eden diğer hak ve sözleşmelerin, kural olarak azami 5 yıl süreyle Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanabileceği hükme bağlanmıştır.

Anılan mevzuat hükmünün uygulanmasına dair çok sayıda Danıştay ve Rekabet Kurulu kararları uyarınca sektördeki dağıtıcılar, bayilerinin önemli bir kısmıyla sözleşmelerini yenilemiş yahut sona erdirmiş ve söz konusu kararlarla her 5 yılda bir bayilerin gerçek anlamda sözleşme serbestisine sahip olmaları sağlanmış bulunmaktadır. Bu çerçevede sektör nezdinde akaryakıt bayilik sözleşmeleri ile bunlarla bağlantılı intifa veya tapuya şerh edilmiş kira haklarının, azami 5 yıl süreyle yapılması konusunda tereddüt kalmadığı ve yukarıda bahsedilen kararlara büyük bir uyum sağlandığı söylenebilecektir.

Bu gelişme ile paralel olarak, geçiş sürecinin de sona erdiği dikkate alındığında, dikey anlaşmalara getirilen süre sınırlamasının bundan böyle sektöre özgü yasal düzenleme içerisinde yer almasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede akaryakıt bayilik sözleşmeleri ve bunlarla bağlantılı uzun süreli intifa veya tapuya şerh edilmiş kira haklarının 5 yıl süreyle geçerli olması hususunun 5015 sayılı Kanun'da yer alması gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle Taslak'ın 8 inci maddesinde aşağıdaki gibi bir değişikliğin yapılabileceği öngörülmektedir:

Taslak Maddesi	Öneri
<p>Madde 7- 5015 sayılı Kanunun 8 inci maddesi şu şekilde değiştirilmiştir.</p> <p>“Madde 8- Bayiler, dağıtıcıları ile yapacakları tek elden satış sözleşmesine göre bayilik faaliyetlerini yürütürler. ...”</p>	<p>Madde 7- 5015 sayılı Kanunun 8 inci maddesi şu şekilde değiştirilmiştir.</p> <p>“Madde 8- Bayilerin, faaliyetlerini dağıtıcıları ile yapacakları tek elden satın alma sözleşmelerine göre yürütmeleri halinde, bu sözleşmelerin ve bunlarla bağlantılı intifa, tapuya şerh edilmiş kira hakkı ya da benzeri etkiye sahip sözleşmelerin süreleri kural olarak 5 yılı aşamaz. Tek elden satın alma dışında oluşturulacak bayilik ve dağıtım sistemleri Bakanlığın onayına tabidir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. ...”</p>

4. Rafinaj ve Dağıtım Faaliyetlerinin Ayrıştırılmasına İlişkin Değerlendirme

5015 sayılı Kanun'da ve Tasarıda rafinajla uğraşan şirketlerin dağıtım ve perakende satış zincirine girmelerinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bununla birlikte rafinericilerin doğrudan akaryakıt dağıtım faaliyetini yapamayacağı ve ancak kuracakları bir

dağıtım şirketi ile dağıtım faaliyeti gerçekleştirebilecekleri hükme bağlanmıştır. Kanununun 5 inci maddesinde yer alan hüküm şu şekildedir:

“Rafinerici

MADDE 5. - Rafinerici lisansı sahipleri, 9 uncu maddede sayılan faaliyetlerin yanı sıra;

a) Lisansına işlenmek koşuluyla; tesisi içinde veya civarında işleme, depolama ile yakınındaki diğer tesislere boru hatları ile taşıma,

b) **Sahip olacağı dağıtım şirketi ile akaryakıt dağıtımı,**

Faaliyetlerinde de bulunabilir. Rafinerici kendi dağıtım şirketine tanıdığı şartları kendisinden akaryakıt talep eden diğer dağıtıcılara da kategori bazında tanımak zorundadır...”

Burada esas itibarıyla rafineri faaliyetleri ile dağıtım faaliyetleri arasında bir ayrıştırma uygulamasına gidildiği söylenebilir. Ayrıştırma uygulamaları esas itibarıyla doğal tekel niteliği taşıyan sektörler bakımından sıkça rastlanan bir uygulamadır. Bu konuya ilişkin bir öneri getirebilmek için öncelikle “*ayrıştırma*” kavramı üzerinde durmak ve alternatif ayrıştırma modellerine yer vermek yerinde olacaktır.

Ayrıştırma, pazar aksaklıklarının söz konusu olduğu piyasa yapılarında, rekabete açılabilir durumdaki kısımların, rekabetçi olmayan kısımlardan ayrıştırılmasını ifade etmektedir. Ayrıştırma uygulamaları ile dikey bütünleşme sonucu ortaya çıkacak pazar kapama riskinin ortadan kaldırılması ve böylece rekabetin artırılması, piyasaların daha etkin düzenlenmesinin sağlanması sonucu regülasyonun etkisinin artırılması gibi faydaların ortaya çıkacağı beklenmektedir. En çok başvurulan ayrıştırma yöntemleri; muhasebe (hesap) ayrıştırması, hukuki ayrıştırma ve mülkiyet (sahiplik) ayrıştırmasıdır.

- **Muhasebe ayrıştırması** dikey bütünleşik faaliyetlere ilişkin hesapların ayrıştırılmasını içermektedir.
- **Hukuki ayrıştırma** ilgili faaliyetlerin (aynı teşebbüs tarafından kontrol edilen) farklı tüzel kişilikler tarafından gerçekleştirilmesini içermektedir.
- **Mülkiyet ayrıştırması** hukuki ayrıştırmadan farklı olarak ayrıştırmaya tabi olan faaliyetleri yürüten tüzel kişilerin sahipliğinin (mülkiyetinin) de farklılaştırılmasını ve böylece piyasanın dikey yapısı içinde alt ve üst pazardaki faaliyetlerden birini yürüten teşebbüsün diğer alanda herhangi bir tüzel kişiliği kontrol etmesinin önlenmesini öngörmektedir.

Yukarıda bahsedilen modellerden en hafif ayrıştırma modeli muhasebe ayrıştırması, en katı model mülkiyet ayrıştırması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda hangi modelin tercih edilebileceğine ilişkin tartışmada, enerji piyasalarına ilişkin benzer serbestleşme süreçlerine bakmakta fayda vardır.

Ayrıştırma uygulamalarının örnek olarak ortaya çıktığı sektörlerin başında elektrik piyasalarının geldiği söylenebilir. Esas itibarıyla doğal tekel niteliğine sahip olan elektrik dağıtım faaliyetinin rekabete açılabilir olan elektrik üretim ve satış faaliyetlerinden ayrıştırılması, sektörün rekabetçi yapısının tesisi bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu noktada belirtmek gerekir ki, ayrıştırma uygulamalarının farklı seviyelerde uygulamaya sahne olduğu görülmektedir.

En yumuşak ayrıştırma metodu olarak faaliyetler arasında muhasebe ayrıştırılması prensibi ortaya çıkmaktadır. Ancak muhasebe ayrıştırmasının rekabetçi yapıya zarar veren davranışları tespit etme ve önlemede yetersiz kaldığı noktasından hareketle daha katı bir ayrıştırma türü olan hukuki ayrıştırma metodu tercih edilebilmektedir. Nitekim elektrik piyasaları bakımından son yapılan değişikliklerle birlikte hukuki ayrıştırma yönteminin tercih edildiği görülmektedir. Hukuki ayrıştırma, ayrıştırılan faaliyetlerin ayrı tüzel kişilikler altında gerçekleştirilmesini öngörmektedir. Ancak burada belirtmek gerekir ki, hukuki ayrıştırma kavramı sadece ayrı tüzel kişilik kurulması ile sınırlı kalmayıp ayrıştırılan faaliyetleri yürüten tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi, genel müdür ve genel müdür yardımcısı gibi kişilerin farklılaşması, çalışanların ücretlendirilmesi ve günlük işlerin idaresinin tamamen ayrışması, bilgi akışına ilişkin bir takım düzenlemeler gibi çeşitli unsurları da içermelidir.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda elektrik dağıtım faaliyetlerinin diğer faaliyetlerden ayrışmasına ilişkin hüküm, Petrol Piyasası Kanununa benzer şekilde ayrı tüzel kişilikler altında bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesini öngörmekteydi. Bununla birlikte Kanun'da yer alan genel hükme dayanarak EPDK tarafından dağıtım şirketlerinin 01.01.2013 tarihinden itibaren dağıtım ve diğer faaliyetlerini ayrı tüzel kişilikler altında yürütmelerine yönelik olarak düzenleme getirilmiş ve "Dağıtım ve Perakende Satış Faaliyetlerinin Hukuki Ayrıştırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar" EPDK tarafından kabul edilerek yayımlanmıştır. Başka bir ifadeyle hukuki ayrıştırmanın esasları ikincil düzenlemelere bırakılmıştır. Elektrik piyasalarının düzenlenmesine ilişkin 4628 sayılı Kanun'u yürürlükten kaldıran yeni Elektrik Piyasası Kanunu ile hukuki ayrıştırma kavramı hukuk sistemi içindeki yerini almıştır. Yeni Elektrik Piyasası Kanunu'nda hukuki ayrıştırma kavramı şu şekilde yer almaktadır.

"...

Görevli tedarik şirketi: Dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin hukuki ayrıştırması kapsamında kurulan veya son kaynak tedariki yükümlüsü olarak Kurul tarafından yetkilendirilen tedarik şirketini,

...

Petrol piyasalarına geri dönülecek olursa, her ne kadar doğal tekel niteliği söz konusu olmasa da mevcut piyasa yapısı itibarıyla kanun koyucu tarafından rafinaj faaliyetleriyle dağıtım faaliyetleri arasında hukuki ayrıştırma yapılmasının öngörüldüğünü söylemek mümkündür. Bu kapsamda petrol piyasaları bakımından da rafinaj faaliyetleri ile dağıtım faaliyetleri arasında tam anlamıyla hukuki ayrıştırmanın sağlanmasını temin etmek bakımından Kanunun ilgili maddesinde hukuki ayrıştırma kavramının kullanılmasının ve konuya ilişkin detayların EPDK tarafından elektrik piyasalarına ilişkin çıkarılan yönetmeliklerle paralel olarak ikincil düzenlemelere bırakılmasının yerinde olduğu düşünülmektedir. Bu çerçevede ilgili maddeye ilişkin önerimiz şu şekildedir:

5015 Sayılı Kanun'un mevcut hali	Öneri
<p>Rafinerici MADDE 5. - Rafinerici lisansı sahipleri, 9 uncu maddede sayılan faaliyetlerin yanı sıra;</p> <p>a) Lisansına işlenmek koşuluyla; tesisi içinde veya civarında işleme, depolama ile yakınındaki diğer tesislere boru hatları ile taşıma,</p> <p>b) Sahip olacağı dağıtım şirketi ile akaryakıt dağıtımı,</p> <p>Faaliyetlerinde de bulunabilir. Rafinerici kendi dağıtım şirketine tanıdığı şartları kendisinden akaryakıt talep eden diğer dağıtıcılara da kategori bazında tanımak zorundadır.</p>	<p>Rafinerici MADDE 5. - Rafinerici lisansı sahipleri, 9 uncu maddede sayılan faaliyetlerin yanı sıra;</p> <p>a) Lisansına işlenmek koşuluyla; tesisi içinde veya civarında işleme, depolama ile yakınındaki diğer tesislere boru hatları ile taşıma,</p> <p>b) <u>Rafinaj ve dağıtım faaliyetlerinin hukuki ayrıştırılması kapsamında kurulan dağıtım şirketi ile akaryakıt dağıtımı.</u></p> <p>Faaliyetlerinde de bulunabilir. Rafinerici kendi dağıtım şirketine tanıdığı şartları kendisinden akaryakıt talep eden diğer dağıtıcılara da kategori bazında tanımak zorundadır. <u>Hukuki ayrıştırmaya ilişkin usul ve esaslar ikincil düzenlemelerle belirlenir.</u></p>

5. Otogaz LPG Faaliyetinde Bulunmak İçin Tüplü LPG Faaliyetinde Bulunma Koşuluna İlişkin Değerlendirme

Taslak Kanun'un 7 nci maddesinde, otogaz LPG faaliyette bulunmak isteyen teşebbüsler için tüplü LPG faaliyetini başlatmak koşulunu getiren şu hükmün yer aldığı görülmektedir:

“...Otogaz LPG dağıtım faaliyeti yapmasına izin verilen lisans sahipleri bu faaliyetlerine başlayabilmek için öncelikle mevzuat ile istenen kriterleri sağlayarak tüplü LPG faaliyetini başlatmak ve en az bir dolum tesisini işletmeye almak zorundadır.”

Herhangi bir faaliyet bakımından bir takım standartları sağlamak üzere piyasada yer alacak teşebbüslere bazı sınırlamalar ya da ön koşullar getirilmesi, söz konusu piyasaların rekabetçi yapısı bakımından giriş engeli oluşturabilmektedir. Bu noktada, piyasaya giriş engeli oluşturacak olan düzenlemelerde, bu sınırlamaların getirilmesindeki amaç ile giriş engeli olarak rekabetçi yapıya vereceği sakıncalar arasında kabul edilebilir bir ölçü olması gerekmektedir.

Ticari hayatın olağan akışı çerçevesinde akaryakıt dağıtımını yapmak isteyen bir teşebbüs bakımından aynı zamanda tüplü LPG faaliyetine başlamanın çok anlamlı olmadığı, bu noktada akaryakıt dağıtımını yapan bir teşebbüsün LPG dağıtımını da yapmak için tüplü LPG faaliyetine başlamasının bir giriş engeli oluşturduğu değerlendirilmektedir. Akaryakıt istasyonlarında tüplü LPG satmanın söz konusu olmadığı dikkate alındığında, otogaz LPG dağıtımını faaliyete başlamak için tüplü LPG faaliyetine de başlama koşulu getirmenin amacı ya da teknik gerekçesi de tam anlaşılamamaktadır. Otogaz LPG dağıtımını ve dolmuş tesisi işletme faaliyeti ile tüplü LPG satışı faaliyetlerinin dağıtım kanalları bakımından tamamen birbirinden farklı ticari alanlar olduğu noktasından ve otogaz LPG pazarının gelişen, tüplü LPG pazarının ise daralan bir pazar olduğundan, dolayısıyla bu sektöre yeni giriş yapacak olan bir şirketin tüplü LPG pazarından ziyade otogaz LPG pazarından giriş yapacağından hareketle, otogaz LPG dağıtımına yönelik olarak giriş engeli oluşturan bu sınırlamanın Kanun kapsamından çıkarılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

6. Fiyatlandırma Mekanizmalarına İlişkin Değerlendirme

6.a. Rafinerici Faaliyetlerine İlişkin Fiyatlar

Petrol piyasalarının düzenlenmesine ilişkin yapılacak değişikliklerde değerlendirmeye alınması gereken konulardan birinin de, özellikle rafinaj gibi rekabetçi bir yapıya kavuşturulamamış alanlarda fiyat düzenlemesi seçeneğinin tercih edilip edilmeyeceği noktasıdır.

5015 sayılı Kanun'da fiyat oluşumunun 10 uncu maddede düzenlendiği; bu madde kapsamında rafineri ve dağıtıcıların fiyatlarının serbest piyasa koşullarında belirlenmesinin benimsendiği görülmektedir. Söz konusu hüküm şu şekildedir:

“... Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir.”

Söz konusu hüküm kapsamında bir yandan fiyatların en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak belirleneceği belirtilmekte, bir yandan ise lisans sahipleri tarafından

hazırlanan tavan fiyatların bildirimini yeterli bulunarak herhangi bir onaya tabi tutulmadığı görülmektedir.

Yine Kanununun 10 uncu maddesinde EPDK'ya belirli durumlarda fiyatlandırmaya müdahale hakkı verildiği görülmektedir. Söz konusu hüküm şu şekildedir:

“Ancak, petrol piyasasında faaliyetleri veya rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte anlaşma veya eylemlerin piyasa düzenini bozucu etkiler oluşturması halinde, gerekli işlemlerin başlatılmasıyla birlikte, her seferinde iki ayı aşmamak üzere, faaliyetlerin her aşamasında, bölgesel veya ulusal düzeyde uygulanmak için taban ve/veya tavan fiyat tespitine ve gerekli tedbirlerin alınmasına Kurum yetkilidir. “

Geçmiş uygulamalara bakıldığında, EPDK'nın akaryakıt ürünlerine ilişkin bir kez tavan fiyat belirleme şeklinde uygulamaya gittiği görülmektedir. Söz konusu müdahale Rekabet Kurumu tarafından yürütülen bir önaraştırma sonunda gelişen süreçte EPDK tarafından gerçekleştirilmiş ve 2 ay boyunca dağıtım ve bayi tavan fiyatları belirlenmiştir.

Kanunda yapılacak değişiklik neticesinde piyasa yapısı içinde fiyat serbestliğinin ya da düzenlemesinin ne ölçüde ve piyasanın hangi aşamalarında geçerli olduğuna ve bu alandaki araçların nasıl dizayn edilmesi gerektiğine ilişkin tartışmada, serbest piyasa yapısı, fiyat regülasyonu ve rekabet hukuku uygulamaları gibi kavramların bir arada değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Şüphesiz serbest piyasa modeli içinde fiyatların serbestçe ve teşebbüslerin bağımsız ticari kararları çerçevesinde belirlenmesi, bir başka deyişle fiyatın piyasadaki arz ve talep yapısına göre ortaya çıkması tercih edilir. Bununla birlikte, hakim durumdaki teşebbüslerin yer aldığı piyasalarda bu teşebbüslerin uyguladıkları fiyat seviyeleri rekabet hukuku kapsamında “yıkıcı fiyat” ya da “aşırı fiyat” olarak tanımlanabilmekte ve hukuka aykırı kabul edilebilmektedir. Bu noktada rekabet hukuku uygulamaları kapsamında aşırı fiyat ya da yıkıcı fiyat konularına ilişkin yapılan incelemeler ex-post olarak adlandırılan ve uzun soruşturma süreci gerektiren alanlardır. Bu nedenle, özellikle doğal tekel niteliği taşıyan alanlar bakımından teşebbüslerin faaliyetleri tamamen rekabet hukuku uygulamaları kapsamında ex-post denetime bırakılmamakta, bunun yerine üçüncü tarafların erişimi, ayrımcılığın engellenmesi ve fiyat tarifeleri gibi konularda ex-ante düzenlemeler yapılarak sektör spesifik düzenleme yoluna gidilebilmektedir.

Rafinaj faaliyeti doğal tekel niteliği taşımamakla birlikte, Türkiye rafinaj kapasitesinin tamamının tek teşebbüsün elinde olması ve dikey bütünleşik yapı dikkate alındığında, özellikle rafinaj aşamasında fiyatların tamamen serbest bırakılmasının ve fiyata müdahalenin

tamamen rekabet hukuku uygulamalarına bırakılmasının yerinde olup olmadığının yeniden değerlendirilmesi yerinde olacaktır. Aşırı fiyat konusuna ilişkin rekabet hukuku kapsamında yapılacak bir soruşturmanın oldukça uzun bir sürece tabi olduğu görülmektedir⁴. Ayrıca rekabet hukuku uygulamaları bakımından ihlal tespiti durumunda idari para cezası uygulanması söz konusu olmakla birlikte sürekli bir fiyat düzenlemesi söz konusu olmayacaktır. Mevcut Kanun kapsamında petrol piyasalarına ilişkin rekabetin kısıtlanması halinde uygulanan fiyat tespiti uygulamasının da 2 ay süre ile sınırlandırıldığı görülmektedir. Bu noktada özellikle rafinaj faaliyetine ilişkin uygulanan fiyat mekanizmalarının sadece bildirim tabi olmaktan çıkarılarak ilgili Kurumun onayına tabi hale getirilmesi konusunun Kanun Koyucu tarafından değerlendirmeye alınmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

6.b Perakende Satış Fiyatları

Petrol piyasasındaki fiyatlandırma mekanizmaları kapsamında değinilmesi gereken bir başka husus da son kullanıcılara uygulanan perakende satış fiyatlarının belirlenme şeklidir. 5015 sayılı Kanun incelendiğinde, bayiler tarafından uygulanacak olan perakende satış fiyatının tespitinde hangi unsurların dikkate alınacağına dair açık bir hüküm bulunmadığı; yalnızca Kanun'un yukarıda anılan 10 uncu maddesinin on birinci fıkrasında dağıtım şirketlerine, belirledikleri tavan fiyatları EPDK'ya bildirmelerinin zorunlu kılındığı görülmektedir. Bununla birlikte 5015 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Petrol Piyasası Fiyatlandırma Sistemi Yönetmeliği ve ilgili diğer ikincil mevzuat çerçevesinde, dağıtım şirketlerinin iller bazında bayilerine uygulayacakları tavsiye edilen veya tavan fiyatları internet siteleri aracılığıyla duyuracakları, bayilerin de dağıtım şirketleri tarafından belirlenen tavan fiyatları aşamayacakları düzenlenmiştir.

Rekabet Kurulunca 2012 yılı içerisinde yürütülen önaraştırmada, dağıtım şirketlerinin birbirleri tarafından bayilerine bildirilen tavan fiyatları yakından takip ettikleri; bu şekilde rafineri tarafından yapılan herhangi bir fiyat değişikliği neticesinde hemen her zaman eşanlı ve aynı tutarlarda fiyat değişikliklerine gittikleri tespit edilmiştir. Zira dağıtım şirketleri tarafından izleyen günden itibaren uygulanmak üzere kısa mesaj ve eposta gibi yöntemlerle bayilerine bildirilen tavan fiyatlar, diğer dağıtım şirketlerinin saha personeli tarafından kolaylıkla öğrenilebilmekte ve bu şekilde rakiplerin fiyatlama stratejisi dikkate alınarak tavan fiyatlar belirlenebilmektedir. Bir başka deyişle, dağıtım şirketlerinin fiyatlandırma kararlarında ortalama stok maliyeti, finansman maliyeti ve benzeri firmaya özgü değişkenler

⁴ Esas itibarıyla Rekabet Kurumu tarafından TÜPRAŞ'ın diğer iddialar yanında, aşırı fiyat uygulayarak hakim durumunu kötüye kullanıp kullanmadığına ilişkin yürütülen soruşturma (incelemenin başlangıç tarihi: 04.07.2012) halen devam etmekte ve 2013 yılı Kasım ayında sonuca bağlanması beklenmektedir.

yeterince dikkate alınmamakta; referans alınan belirli dağıtım şirketlerinin fiyatlandırma kararlarının aynen takip edilmesi benimsenmektedir. Bu durum, 4054 sayılı Kanun ile yasaklanan türden rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma yahut uyumlu eyleme ihtiyaç bulunmaksızın, tavan fiyatlar konusunda dağıtım şirketleri arasında önemli bir koordinasyona yol açmaktadır. Yine uygulamada, bayilerin de dağıtım şirketleri tarafından tavan olarak bildirilen fiyatları genellikle “uyulması zorunlu fiyatlar” olarak algıladıkları ve büyük ölçüde pompa satış fiyatları olarak aynen uyguladıkları görülmektedir. Bu nedenle tavan fiyatlar konusundaki bu koordinasyon, nihai tüketicilere uygulanan perakende satış fiyatlarına da yansımakta ve gerek dağıtım gerekse perakende seviyesinde fiyat rekabetinin arzulanan düzeyde gerçekleşmemesine yol açabilmektedir.

Nitekim yukarıda daha önce değinilen, Alman Rekabet Otoritesi tarafından Almanya petrol piyasasına yönelik yapılan araştırma sonucunda hazırlanan raporda da, Almanya’da akaryakıt fiyatlarının rekabetçi bir piyasadakine uygun bir seyir izlememesinin muhtemel nedenlerinden biri olarak, fiyatlar konusundaki yüksek şeffaflık düzeyi gösterilmiştir. Bununla birlikte istasyonlardaki fiyat panolarının yasaklanması gibi bir uygulamanın da rekabete hizmet etmeyeceği vurgulanmıştır. Benzer şekilde, İspanya Ulusal Rekabet Komisyonu ve Ulusal Enerji Komisyonu tarafından İspanya petrol sektörüne yönelik birlikte yürütülen araştırma sonucunda getirilen tavsiyeler doğrultusunda, Senato 2013 yılı Şubat ayı sonu itibarıyla dağıtım şirketlerinin istasyonlara perakende satış fiyatı tavsiye etmelerini tamamen yasaklayan bir düzenlemeyi yürürlüğe koymuştur.

Bu çerçevede, mevcut kanun değişikliği taslağında, ülkemizde gerek dağıtım gerekse perakende seviyesindeki fiyat rekabeti bakımından önemli bir koordinasyon doğurucu etkiye sahip olduğu düşünülen, bayilere tavan fiyat bildirimleri ve bildirilen tavan fiyatların dağıtım şirketlerinin internet sitelerinde yayımlanması uygulamasının sonlandırılmasında yarar bulunduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, öngörülen düzenlemeden belirli bir coğrafi alan yahut ülke genelinde beklenen faydaların elde edilememesi ihtimaline karşılık olarak, Bakanlığın ikincil düzenleme yoluyla dağıtım şirketlerinin bayilerine geçici yahut sürekli olarak tavan fiyat bildirimlerini zorunlu kılma yetkisine de sahip olabileceği düşünülmektedir. Bu bakımdan Tasarı’ya eklenecek bir madde yoluyla 5015 sayılı Kanun’un 10 uncu maddesinde aşağıdaki şekilde bir değişikliğe gidilmesi önerilmektedir:

5015 sayılı Kanun'un Mevcut Hali	Öneri
<p>Madde 10</p> <p>“ ... Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir. ...”</p>	<p>Madde 10</p> <p>“ ... Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak belirlenir. Rafinerici lisansı kapsamında yapılan faaliyetlere ilişkin tarife metodolojisi Bakanlığın onayına tabidir.</p> <p>Dağıtıcılar tarafından bayilerine tavsiye yahut tavan fiyat getirilmemesi esastır. Lisans sahipleri tarafından uygulanan fiyatların Bakanlığa bildirilmesine ve hangi hallerde dağıtım şirketlerince bayilerine tavan fiyat getirilebileceğine ilişkin usul ve esaslar çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. ...”</p>